

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

פרק ב – בחירתה של אסתר למלכה

למגילת אסתר (על פי שיעורים של פרופ' יונתן גרוסמן)

6. ההקבלה בין איסוף הבתולות לאיסוף התבואה ע"י יוסף:

הצעת נערי אחשורוש אסתר ב', ב-ד	הצעת יוסף בראשית מ"א לד-לז
ויפקד המלך פקידים בכל מדינות מלכותו	יעשה פרעה ויפקד פקידים על הארץ
ויקבצו אל כל נערה בתולה טובת מראה	ויקבצו את כל השנים הטובות הבאות האלה
אל יד הגאון שמר הנשים	תחת יד פרעה בערים ושמרו
וייטב הדבר בעיני המלך	וייטב הדבר בעיני פרעה

7. אסתר ב' יב:

"ששה חדשים בשמן המר וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים"

8. אסתר ב' יב:

"ובהגיע תר נערה ונערה לבוא אל המלך אחשורוש מקץ היות לה כדת הנשים שנים עשר חדש כי כן ימלאו ימי מרוקיהן"

9. בראשית נ' ב-ג:

"ויצו יוסף את עבדיו את הרפאים לחנט את אביו ויחנטו הרפאים את ישראל. וימלאו לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים יום"

10. מבנה היחידה הספרותית של בחירת אסתר (הקבלה קונצנטרית: א-ב-ג-ד-ה-ו-ז-ח-ט-י-יא-יב-יג-יד-טו-טז-יז-יח-יט-כ):

א. חיפוש תחליף לושתי:

"והנערה אשר תיטב בעיני המלך תמלך תחת ושתי."

1. אסתר ב' א:

"אחר הדברים האלה פשד חמת המלך אחשורוש זכר את ושתי ואת אשר עשתה ואת אשר נגזר עליה"

2. מדרש אבא גוריון:

"כשהפך מיינו ביקש אותה. אמרו לו: אתה הרגת אותה. אמר להם: למה? אמרו לו: שאמרת שתבא לפניך עירומה ולא באה. אמר להם: לא יפה עשיתי, ומי נתן לי עצה להורגה? אמרו לו: שבעת שרי פרס ומדי. מיד הרגו, ולפיכך לא הזכירן עוד."

3. מל"א א', ב:

"ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי לו סכנת ושכבה בחיך וחס לאדני המלך"

4. אסתר ב', ג:

"כל נערה בתולה טובת מראה אל שושן הבירה אל בית הנשים"

5. אסתר ב', יד:

"לא תבוא עוד אל המלך כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם"

מאד' (שמ"א י"ז, יא), מי הגון לדבר זה? דוד: 'ודוד בן איש אפרתי היה ..'."

16. שמ"א ח', כ:

"ויצא לפנינו ונלחם את מלחמתינו"

17. שמות ג', ז:

"ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו"

18. שמ"א ט', טז:

"כעת מחר אשלח אליך איש מארץ בנימן ומשחתו לנגיד על עמי ישראל והושיע את עמי מיד פלשתים כי ראיתי את עמי כי באה צעקתו אלי".

19. שמ"א ט"ז, ז:

"כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב"

20. שמ"א ט"ז, יב:

"ויואמר ה' קום משחחו כי זה הוא"

21. אסתר ב' ד-ז:

"איש יהודי ה'ה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני. אשר הגלה מירושלים עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנאצר מלך בבל. ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם והנערה יפת תאר וטובת מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת."

22. בבלי מגילה דף י"ב ע"ב:

"איש יהודי היה בשושן הבירה וגוי איש ימיני מאי קאמר אי ליחוסא קאתי ליחסיה ואזיל עד בנימין. אלא מאי שנא הני? תנא כולן על שמו נקראו - בן יאיר בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו; בן שמעי בן ששמע אל תפלתו; בן קיש שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו"

23. אסתר ב', יט:

"ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה"

24. שמ"א ט"ו, כח:

"קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך"

25. רש"י:

"כדי שיאמרו שהיא ממשפחה בזויה וישלחוה, שאם ידעו שהיא ממשפחת שאול המלך היו מחזיקים בה."

26. ראב"ע:

"יש אומרים כי מרדכי לא עשה נכונה שצווה על אסתר שלא תגיד עמה, כי פחד שלא יקחנה המלך לאישה אם ידע שהיא מהגולה. ואחרים אמרו: כי בדרך נבואה או בחלום ידע שתבוא תשועה על ידה לישראל."

27. אסתר ב', יט-כ:

"ובהקבץ בתולות שנית ומרדכי ישב בשער המלך. אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה כאשר צוה עליה מרדכי ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו"

2. ה-ח: פסוקי מצג: חדירת תמונה מן העבר הרחוק - הצגת מרדכי ואסתר:

"ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת"

ב. לקיחת אסתר לבית המלך:

"ותלקח אסתר אל בית המלך אל יד הגי שמר הנשים."

ג. אסתר נושאת חן בעיני הגי:

"ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד לפניו."

ד. פאסיביות אסתר בשל מרדכי:

"לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה כי מרדכי צוה עליה... מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים."

ה. אופן כניסת כל נערה ונערה אל המלך:

"ובהגיע תר נערה ונערה לבוא אל המלך אחשוורוש... את כל אשר תאמר ינתן לה לבוא עמה."

ו. הכניסה אל המלך:

"בערב היא באה ובבקר היא שבה."

ה1. אופן כניסת אסתר אל המלך:

"ובהגיע תר אסתר."

ד1. פאסיביות אסתר בהקשר מרדכי:

"בת אביחיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר."

ג1. אסתר נושאת חן בעיני כל ראייה:

"ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל ראייה."

ב1. לקיחת אסתר לאחשוורוש:

"ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו."

א1. מציאת התחליף לושתי:

"ויואהב המלך את אסתר מכל הנשים... וימליכה תחת ושתי."

11. אסתר ב' יז:

"ויואהב המלך את אסתר מכל הנשים"

12. אסתר ב' ז-ח:

"ובמות אביה ואמה לקחה מדרכי לו לבת. ויהי בהשמע דבר ודתו... ותלקח אסתר אל בית המלך"

13. אסתר ב' טו-טז:

"ובהגיע תר אסתר בת אביחיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך... ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש"

14. בבלי מגילה דף י"ג ע"א:

"תנא משום רבי מאיר: אל תקרי 'לבת' אלא 'לבית'"

15. אסתר רבה, פ"ה ד':

"והנערה אשר תיטב בעיני המלך וגוי, מי הגון לדבר זה? מרדכי: 'איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי. ודכוותיה וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים' (שמ"ב ב', כה), מי הגון לדבר זה? משה: 'ומשה היה רועה'. ודכוותיה ויואמר שמואל אל העם לכו איש לעירו וגוי' (שמ"א ח', כב), מי הגון לדבר זה? שאול שנאמר: 'ויהי איש מבנימין ושמו קיש'. ודכוותיה וישמע שאול וכל ישראל את דברי הפלשתי ויחתו ויראו"